

Hjälmseryds nya kyrka

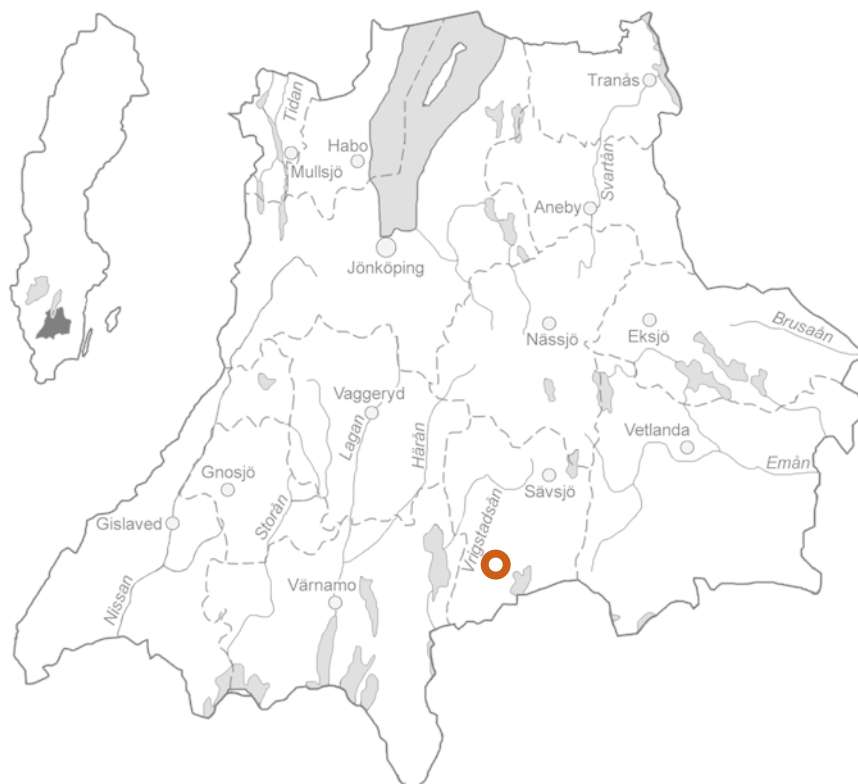
Antikvarisk medverkan i samband med omtäckning av koppartak,
Hjälmseryds socken i Sävsjö kommun, Jönköpings län, Växjö stift

Byggnadsvårdsrapport 2023:01
Margareta Olsson
Veronica Olofsson

Hjälmseryds nya kyrka

Antikvarisk medverkan i samband med omtäckning av koppartak,
Hjälmseryds socken i Sävsjö kommun, Jönköpings län, Växjö stift

Jönköpings läns museums dnr: 2019-137
Länsstyrelsens dnr: 433-10268-2018

Rapport: Veronica Olofsson
Foto: Margareta Olsson
Grafisk mall: Anna Stålhammar
Tryck: Arkitektkopia, Jönköping

Jönköpings läns museum, Box 2133, 550 02 Jönköping
Tel: 036-30 18 00
E-post: info@jkpglm.se
www.jkpglm.se

Utdrag ur tryckta och ajourhållna ekonomiska kartor är återgivna enligt tillstånd:
© Lantmäteriet. Ärende nr MS2007/04833.

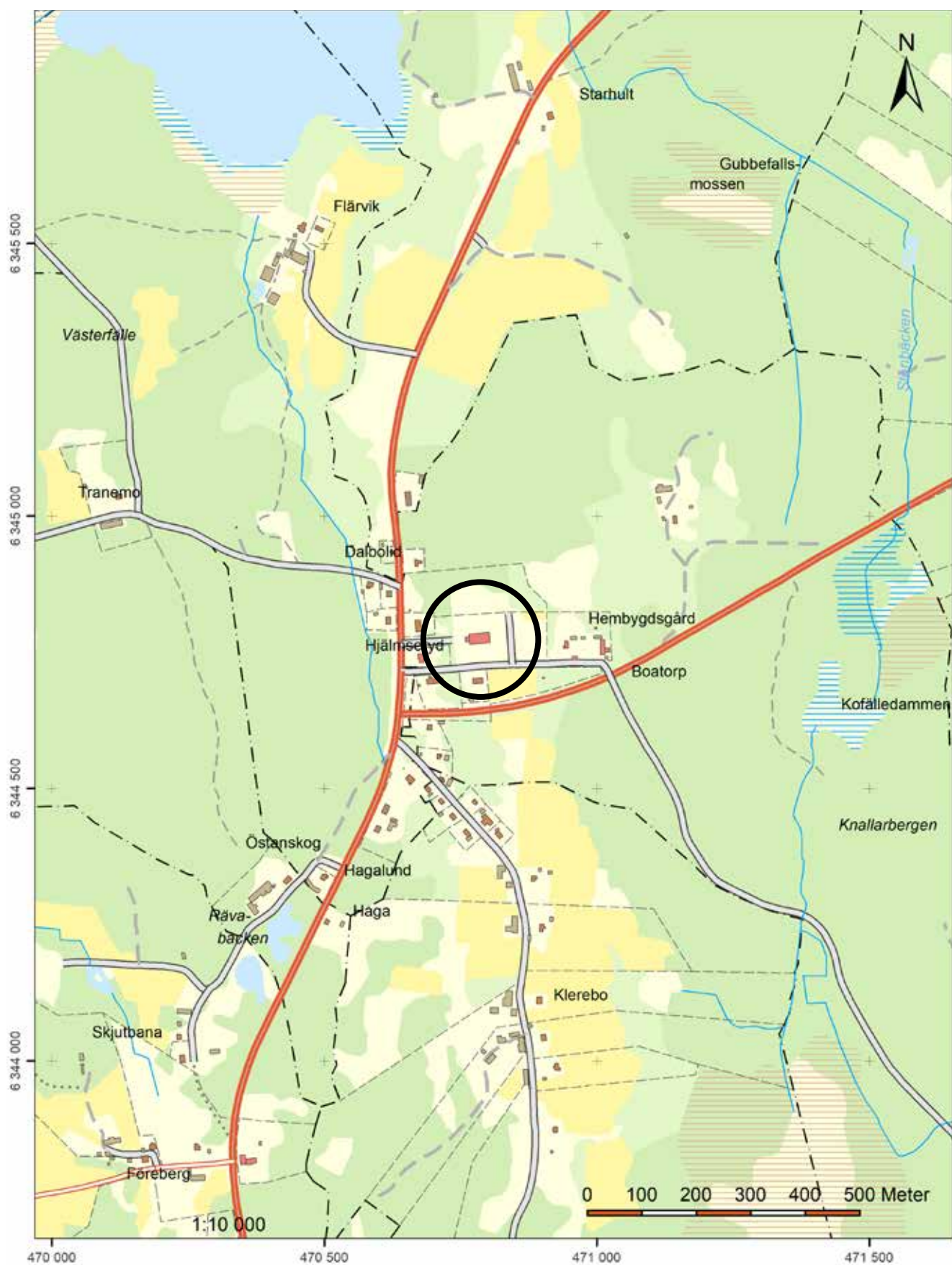
© JÖNKÖPINGS LÄNS MUSEUM 2022

Innehåll

Inledning.....	5
Syfte.....	5
Historik.....	6
Beskrivning inför åtgärder.....	7
Skadebilden.....	9
Vidtagna åtgärder.....	9
Omläggning av plåttak.....	9
Lagning av befintligt taksvall.....	9
Lagning av takstolar.....	10
Ny plåttäckning.....	11
Takfot.....	13
Krönkors.....	13
Snösmältningsanläggning.....	13
Övriga arbeten.....	13
Putslagning på tornet.....	13
Kvarstående arbeten.....	13
Målning och putslagning av takfotslist.....	13
Putslagning av fasad.....	14
Antikvarisk dokumentation.....	14
Byggnadshistoriska iakttagelser.....	14
Antikvarisk kommentar.....	16
Materialspecifikation.....	16
Foton från antikvarisk slutbesiktning.....	17
Administrativa uppgifter.....	18
Referenser.....	18
Arkiv.....	18
Tryckta källor och litteratur.....	18

Bilagor

Bilaga 1. Byggbeskrivning, Tyréns AB.....	19-35
Bilaga 2. Ritning av ståndrännan.....	36

Utdrag ur digitala fastighetskartan.

Inledning

Sävsjö pastorat fick den 15 maj 2019 länsstyrelsens tillstånd för omläggning av koppartaket på Hjälmseryds nya kyrka i Sävsjö kommun. Enligt länsstyrelsens beslut ska arbetena följas av antikvarisk medverkan. Sävsjö pastorat har valt att anlita Jönköpings läns museum för antikvarisk medverkan. Ansvarig handläggare har varit antikvarie Margareta Olsson. Rapporten har sammanställts av antikvarie Veronica Olofsson.

Åtgärderna har skett i enlighet med bygghandling daterad 2020-08-14, rev. 2021-03-01, upprättad av Dan Karlsson, Tyréns AB i Växjö. Arbetena genomfördes under 2021, med uppstart i mars och entreprenadbesiktning den 18 oktober. Antikvarisk slutbesiktning genomfördes dock den 16 november 2021. Föreliggande rapport sammanfattar vilka åtgärder som utförts och vad som framkom vid arbetena.

Syfte

Syftet med arbetena var att få en tekniskt god och långsiktigt hållbar taktäckning samt att åtgärda de skador som fanns på takets bärande konstruktion. Befintligt koppertak var från 1962. Taktäckningen med tillhörande plåtarbeten uppvisade många brister, vilket lett till flera läckage. Skadorna i takstolarna var äldre, från läckage i papptaket och eternittaket i början av 1900-talet, och hade enbart lagats provisoriskt 1962.

Syftet med antikvarisk medverkan var att dokumentera de genomförda åtgärderna i allmänhet, men även att fånga upp eventuella kulturhistoriska iakttagelser.

FAKTA

Antikvarisk medverkan

Antikvarisk medverkan innebär att en antikvarie deltar i en byggprocess. Denna medverkan kan omfatta rådgivning, deltagande i byggmöten och besiktningar, lämnande av detaljanvisningar, dokumentation och rapportering av byggnadshistoriska iakttagelser. Det är vanligen myndigheter som i sin tillståndsgivning beslutar att byggnadsarbeten skall följas av antikvarisk medverkan.

Hjälmseryds kyrka år 1931. Långhusets och korabsidens tak var täckta med eternitplattor med diagonal läggning. Eterniten lades redan 1908, men omlades och försågs med underlagspapp 1934. Torntaket var sedan 1876 klätt med kopparplåt.

Historik

Den nya kyrkan i Hjälmteryds socken uppfördes mellan 1849 och 1853 efter ritningar av arkitekt Albert Törnqvist vid Överintendentsämbetet i Stockholm. Kyrkan är uppförd i brytningstiden mellan nyklassicism och historicism, men präglas exteriört framförallt av nyklassicismen, med halvrunt kor i öster och ett torn med lanternin med kort spira och fyra mindre hörnspiror i väster. Byggnaden är uppförd av sten med vita spritputsade fasader och slätputsade omfattningar, listverk och hörnkedjor. Taket är täckt av kopparplåt. Under 1900-talet har ett flertal av de rundbågiga fönstren bytts ut, men på tornet finns de ursprungliga kvar.

Kyrkans tak har haft flera olika täckningar. När kyrkan invigdes var taket täckt av skiffer. Skiffertäckningen lades dock utan underlagspapp och dessutom var takstolarna underdimensionerade för ett så tungt material. År 1876 ersattes därför långhusets taktäckning av papp. I samband med detta arbete riktades och förstärktes flera av takstolarna. Tornets spiror försågs samtidigt med kopparplåt. År 1908 ersattes papptaket i stället av eternit. Att lägga ett eternittak redan 1908 var framsynt och modernt, eterniten introducerades i Sverige 1907 och Hjälmteryds kyrka blev ett exempel som lyftes fram i marknadsföringen för bolaget som levererade eterniten, Lomma Eternitbolag. Eternittäckningen lades först utan underlagspapp och fick därför läggas om 1924, denna gång med underlagspapp. Det var troligen samma eternitplattor som återanvändes. Vid takarbetena 1876 och 1908 bibehölls skiffertäckningen på tornetaket och korabsiden. År 1962 lades yttertaket på såväl långhus, torn och korabsid om med kopparplåt. Stuprören var före 1962 utförda av vitmålad plåt, men byttes i samband med takomläggning till ett utförande av kopparplåt.

Kyrkan sedd från nordost före åtgärder.

Hjälmseryds kyrka sedd från sydväst före åtgärd.

Beskrivning inför åtgärder

Hjälmseryds nya kyrkas exteriör präglas av nyklassicism, men har även detaljer som visar på historiserande drag, såsom det spetsiga tornet med fyra små hörnspriror.

Kyrkans samtliga tak var inför aktuell åtgärd klädda med kopparplåt i skivtäckning med förskjutna tvärfalsar. Långhusets koppartäckning var utförd med dubbelfalsar. Det bestod av tillklippt plåtformat på 1000x610 mm, som efter falsning fick ett täckande format på 940x550 mm. Tjockleken på plåten varierade av oklar anledning mellan 0,6–0,7 mm. Till fotrännan hade 0,7 mm tjock plåt använts. Tvärfalsarna var upptagna med förmodligen en sk ”plättvändare”, en handdriven falsupptagare. De längsgående falsarna var handslagna (de var ganska ojämna och att man kunde se slagen). På det norra takfallet fanns en taklucka. Stuprören var av kopparplåt med skarprörsvinklar och koniska trattar anpassade efter taklistens profil.

Den underliggande taksvallen bestod av ramsågade, kilsågade liggande brädor av både furu och gran med 2,45–3,47 cm tjocklek. Svallet bedöms till största delen vara samtida med kyrkan och var

Detalj av södra takfallet före åtgärd. Koppartäckningen från 1962 var lagd som en skivtäckning med förskjutna tvärfalsar. Vid nocken sitter ett krönkors av gjutjärn.

Det äldre taksvallat förefaller övervägande vara från nybyggnadstiden, med mindre kompletteringar från 1876 års takomläggning. Ovanpå det äldre taksvallat låg en diagonalställd råspont som lagts 1962.

Flera takstolarnas högben var förstärkta längs hela deras längd. Förstärkningarna av skrätt fyrkantstimmer var infäst med smidda bultar.

spikad med 15 cm lång smidd spik. Ovanpå detta låg den äldre papptäckningen, en tjärad lumpapp. En större lagning (från 1962) fanns i den äldre taksvallen längst åt väster i det södra takfallet.

Ovanpå det äldre papptaket låg en diagonalställd råspont och på denna en ytbelagd takpapp, båda lagda 1962 som underlag till koppartaket. Råsponten var lagd på diagonalt som en förstyvning av taket.

Takstolarna är utförda av bilat virke med högben tappade i bindbjälkar, dymlade se bild sid. 14). Takstolarnas högben uppvisade viss deformation efter den alltför tunga skiffertäckning som kyrkan ursprungligen hade. Takstolarnas högben hade en ca 4" deformation som mest. Det förekom även flera äldre lagningar och förstärkningar. Förstärkningarna av högbenen bestod av skrädda fyrkantstimmer längs hela deras längd, infästa med smidda bultar. Ett högben mitt på taket var lagat med en halvsulning på ovansidan.

På flera ställen längs takfoten fanns skador i takfotsbrädan och den putsade gesimsen, orsakade av läckage.

Skadebilden

Långhusets taktäckning med tillhörande plåtarbeten uppvisade många åldersrelaterade brister, vilket lett till flera läckage. Det fanns omfattande sprickbildning i ståndfalsarna, i synnerhet i takfotsrännan. Takfotsrännan bedömdes vara utförd i för långa våder. Underliggande fotplåt saknades, vilket lett till att fukt letts in och orsakat rötskador i undertaket. Undertaket hade partiella rötskador. Flera stuprör var frostsprängda.

I samband med att arbetena påbörjats, upptäcktes att rötskadorna på såväl undertaket som på takets bärande delar var mer omfattande än vad man anat inledningsvis. Det fanns omfattande äldre rötskador på takstolarnas yttre delar. Rötskadorna i takstolarna var från tiden före 1962 års takarbeten. De största skadorna påträffades där skiffertakets stuprörsutkastare varit placerade och närmast tornet där tornets takavvattning i kombination med otät taktäckning lett in vatten. Flera takstolar hade provisoriska lagningar med påsalningar, troligen utförda 1962.

I samband med 2006 års arbeten konstaterades att det fanns rötskador i anslutning till krönkorset och att korsets infästning misstänktes vara bristfällig. Läckage lagades temporärt 2006.

Vidtagna åtgärder

Omläggning av plåttak

Arbetena berörde långhusets koppartak, som lades om i sin helhet. Inga arbeten utfördes på absidtak eller torn.

Lagning av befintligt taksvall

Det var först när befintlig koppartäckning rivits bort som omfattningen av undertakets skador kunde besiktigas. Vid projektets uppstart utgick man från att rötskadorna framförallt var lokaliserade till takfoten. Man hade därför projekterat för att båda skikten av taksvallet skulle ligga kvar och att endast skadade partier skulle demonteras och ersättas med nytt virke. I samband med avrivningen av plåttäckningen konstaterades dock att det även förekom omfattande rötskador på andra delar av takfallen. För att kunna inspektera och säkerställa undertakets bärrighet beslutades därför att all diagonalställd råspont från 1962 års takomläggning skulle rivas bort. För att kunna besiktiga takstolarnas kondition demonterades även ca 1,5 m av det undre svallet vid takfot samt i anslutning till tornet.

Svallbräder som var i gott skick, märktes upp för att kunna återläggas. Rötskadat svall ersattes. Komplettering skedde med 32 mm kilsågade, bandsågade kärnfurubrädor från Ansgarius Svensson AB i Södra Vi. Brädorna kantades på plats. Spikning utfördes med återanvänd befintlig smidd spik och kompletterades med 5" klippt spik. De delar av det äldre underliggande taksvallet som byttes ut har motiverats utifrån underlagstakets bärrighet. Ovanpå taksvallet

Efter avrivning av plåten kunde konstateras att läckagen hade orsakat skador på den underliggande taksvallen.

Äldre svallbrädor märktes upp och demonterades varsamt, för att efter åtgärd kunna återmonteras.

Nära tornet på det södra takfallet fanns en större lagning med taksvall från 1962 års takarbeten.

Skadat taksvall har ersatts med nya brädor av kärnfuru. Taksvallen har därefter täckts med perforerad masonit och underlagspapp. Foto ovan: Niklas Stangenberg

lades 6 mm perforerad masonit och därpå underlagspapp av typ Matak Haloteen Steel.

Mögelangrepp på byggnadsdelar av trä där inga rötskador förekom, behandlades med fungicid.

De flesta rötskadorna var lokaliserade till takstolarnas yttre delar, men flera takstolar hade även rötskador på ovansidan. Det förekom även mögelangrepp. Foto: Niklas Stangenberg

Rötskadade delar av takstolarna har ersatts med nytt bilat timmer. Äldre förstärkning har tillfälligt lossats vid lagningen och sedan återmonterats.

Lagning av takstolar

Sammanlagt berördes åtta takstolar av lagningar. Skadorna var framförallt lokaliserade till takstolarnas yttre delar, men förekom även på takstolarnas ovansida och närmast tornet. Samtliga timmerlagningar utfördes av timmerman.

Rötskadade delar byttes ut mot nytt fullkantsbilat timmer i samma dimension som befintligt. Lagning av yttre knut med högben infälld med bladskarv i bindbjälkens mitt, utfördes med bladskarv som dymlats. Sekundära förstärkningar på högbenens

sidor, sannolikt från 1876, lossades tillfälligt vid lagningen och återspikades med befintlig spik.

I den västra delen av södra takfallet lagades den andra takstolen med iskarvning i höjd med snedsträvan och hela upplaget på muren byttes.

Till följd av deformation utfördes även vissa åtgärder på högbenens ovansida. Vissa befintliga påsalningar läts sitta kvar, medan andra byttes ut. Vissa högben försågs även med nya förstärkningar, vilka monterades med nya smidda bultar. De nya handsmidda bultarna utfördes av Stensjöns smedja som kopior av de befintliga.

Ny plåttäckning

Den nya plåttäckningen utfördes med tidigare täckning som förlaga. Det nya plåttaket maskinfalsades dock.

Taket täcktes med skivtäckning av glödgad 0,6 mm kopparplåt

Mindre lagningar har utförts med bladskarv som dymplats. På takstolar med mer omfattande skador har nya delar tillverkats på marken och sedan lyfts på plats. Foto ovan: Niklas Stangenberg

Ny plåttäckning har utförts lika tidigare som en dub-belfalsad skivtäckning med förskjutna tvärfalsar.

Ståndrännan har utförts med en stomme av trä och täckts in med kortare plåtvåder än tidigare.

som dubbelfalsades. Plåtformat lika tidigare. Vid mötena mellan tvär- och ståndfalsarna hettades plåten upp vid sammanfalsningen. Tvärfalsarna lades med maximal förskjutning. Fästbleck av rostfri plåt fästes in med stjärnskruv i takbotten. Falsarna försågs med falstättningsmedel. Taklucka bedömdes inte var nödvändig och uteslöts därför på det nya taket.

Ståndskivan mot tornet utfördes lika den förutvarande. Denna hade en något klumpig form, men detta gick inte att justera eftersom en utbyggd stomme av trä fanns under, vilken man nu inte ville in och riva i.

Ståndrännan utfördes med stomme av trä. Språngbleck, rännplåt, fotplåt och utkastare utfördes med 0,7 mm glödgd kopparplåt. Rännplåten utfördes med kortare våder än tidigare, med största falsavstånd om 550 mm. Fotplåt med knäckt främre kant monterades. Utkastare dubbelfalsades samman med fotrännskanten.

Samtliga stuprör har bytts ut. De nya stuprören har utförts med samma utförande som tidigare.

Ståndskivan mot tornet har utförts lika tidigare.

Hängskivorna på gavlarna utfördes av korta plåtar och utan utvikt nedre kant, lika befintliga. Befintlig åskledare återmonterades.

Nya stuprör med tillhörande vattenkuper tillverkades av kopparplåt, samma dimension och utförande som tidigare. Stuprören utfördes med längdskarv som monterades utåt och försågs med skarpa vinklar. Stuprörens svep monterades med spårskruv av mässing. Befintliga lövsilar av stålplåt återmonterades.

Takfot

Takfotsbrädan är infälld i underkant på takstol. Takfotsbrädan åt söder bibehölls. Vid den norra sidan monterades en ny hyvlad takfotsbräda, lika tidigare med fasad ovasida. Takfotslistens övre del är av trä. Skadade partier ersattes med nytt hyvlat virke av god kvalitet. Vid slutbesiktningen kvarstod målning.

Krönkors

Krönkorset vid långhusetsnock var först tänkt att åtgärdas på plats, men kom att demonteras. Gjutjärnskorset rengjordes med mjuk stålborste och penselströks med järnmönja och svart linoljefärg från Ottossons linoljefärg. Korset återmonterades med befintlig smidd spik i samma läge på taket som tidigare och försågs nedtill med en ny tät kona. Där koppartäckningen ansluter mot järnkorset lades en isolering av blyplåt i syfte att undvika att materialen angrips.

Snösmältningsanläggning

Takavvattningen försågs med frostvakt. Elskåp för denna installation placerades i kyrkans "teknikrum". Elledning drogs upp till kyrkvinden, vidare längs med en takstol till undersidan av fotrännan. Elkabeln fördes ut på takfotens undersida vid en vattenkupa och drogs sedan vidare till fotrännan. Dragningen skymms av stuprörets vattenkupa och kan inte ses från marken. Värmekabeln ligger löst i fotrännan.

Övriga arbeten

Putslagning på tornet

Putslagningar utfördes på tornet i anslutning till ståndskenan. Putsanalys av befintligt putsbruk utfördes av Målarkalk. Lagningar utfördes med ett NHL-kalkbruk 3,5 med 1–2 mm ballast. Lagningarna avfärgades likt kringliggande puts, 92:1 Kalkfärg 90.

Kvarstående arbeten

Målning och putslagning av takfotslist

Putslagning och målning av takfot kvarstod vid slutbesiktningen och ska utföras till våren 2022.

Lagning i taklisten ska utföras med ett NHL-kalkbruk 3,5 med 1–2 mm ballast. Lagningar avfärgas med KC-färg (kulör se nedan).

Takfotens trädelar ska målas med linoljefärg från Ottossons i

Takfotsbrädan och takfotslistens övre del av trä har bytts ut partiellt.

Krönkorset har rengjorts och strukits med järnmönja och svart linoljefärg.

Takavvattningen har försetts med en frostvakt. Värmekabeln ligger löst i fotrännan och vidare ned i stuprören.

bruten vit kulör, NCS S 0502-Y50R.

Putslagning av fasad

Under våren 2022 planeras även för mindre putslagningar av kyrkans fasader. Lagningar ska utföras med ett NHL-kalkbruk 3,5 med 1–2 mm ballast. Lagningarna avfärgas likt kringliggande puts. Eftersom det endast blir lagningarna som avfärgas, kommer en viss fläckighet uppstå efter arbetena.

Avfärgning utförs enligt följande:

- Lagningarna vid nordöstra hörnpilastern och i anslutning till västportalen: helt obruten vit
- Lagningar av långskeppets taklist, gördellist på korabsid: 9870 KEIM- Palette Exclusive
- Lagningar tornfasad: 92:1 Kalkfärg 90

Antikvarisk dokumentation

Byggnadshistoriska iakttagelser

Takstolsdelarna var märkta med bokstäver i röd krita. Markeringarna har sannolikt gjorts när takstolarna förtillverkades på marken.

På takstolarna finns markeringar med röd krita, vilket tyder på att takstolarna förtillverkats på marken.

Taksvallen närmast tornet på det norra takfallet är antagligen återanvänd då den har spår av rödfärg.

I samband med arbetena kunde konstateras att takstolarnas högben var deformerade till följd av den tunga skiffern, något som också föranledde bytet till takpapp 1876. I samband med detta takbyte gjordes åtgärder på takstolarna. Högbenen rätades ut genom påsalningar på ovansidan och takstolarna förstärktes med bilade strävor kluvna med cirkelsåg. För kunna göra dessa åtgärder revs allt taksvall. Den mesta av taksvallen verkar dock ha återmonterats med befintlig smidd spik, men även klippspik förekom som infästning av den äldre taksvallen. Svallbräderna förefaller såldes övervägande vara från kyrkans nybyggnadstid, men med vissa kompletteringar

Flera takstolar är påsalade på ovansidan för att kompensera för den deformation som den tunga skiffertäckningen medförde. Andra takstolar har försetts med förstärkningar som bultats fast. Åtgärderna utfördes sannolikt 1876 när man lade ett papptak på kyrkan.

Smidda järn var monterade på ovansida av högben vid takfoten. Funktionen är oklar, men det är tänkbart att de fungerat som rännkrokar till en stockränna eller stag till takfotsbräda. .

från 1876 års arbeten. Taksvallen innehöll brädor av olika tjocklek och både ramsågad gran och furu, vilket sannolikt kan kopplas till de kompletteringar som gjordes i ursprungssvallen 1876. I södra taksvallens västligaste del fanns en större lagning från 1962.

På norra takfallets västra del närmast tornet ligger korta stockar för infästningen av gavelns takfotslist. Takfotslisten är här helt utförd i trä. Taksvallen har här fläckvis spår av rödfärg, vilket kan tyda på att den är återanvänd.

Ovanpå den äldre taksvallen upptäcktes liggande våder av lump-papp impregnerad med stenkolsjära, fäst med pappspik. Våderna är 67 cm breda och utgör troligen den gamla takpappstäckningen som kyrkan hade mellan åren 1876 och 1908. På pappen finns spår av de eternitplattor som lades 1908. Plattorna har haft måtten 32 x 32 cm och varit lagda med diagonaltäckning. Ytterligare ett spår som hittade från kyrkans eternittak var en kopparnit med tryck "ETERNITBOLAGET LOMMA IMPORT" som antagligen kom

Kopparnit från tiden då taket var täckt med eternit.

Ovanpå det äldre svallet ligger våder av den gamla papptäckningen kvar.

En flisa från den skiffertäckning som kyrkan hade fram till 1876.

från en förpackning.

I samband med arbetet hittades även en skifferplatta från den ursprungliga skiffertäckningen, ett Dalslandskiffer med måtten 29x29 cm. Skiffern har varit spikad med smidd spik 8,5 cm och haft en diagonal täckning.

På krönkorsets ena arm finns en inskription. Till följd av flera färglager var den dock svår att utläsa, men det är troligen byggnadsåret 1852 i romerska siffror (MDCCCLII).

Antikvarisk kommentar

Vid slutbesiktningen upptäcktes att det i samband med takarbetena uppstått ett läckage, sannolikt till följd av bristande intäckning. Läckaget har berört kyrkorummets bakre vägg, framförallt vid det nordvästra hörnet. Fuktrosor förekommer på putsväggen i anslutning till trävalvet och heltäckningsmattan har fått viss missfärgning. Fuktrosorna bör retuscheras av fackman. Saneringsfirma bör kontaktas som kan klarlägga om vattenskadan kräver avfuktning.

Materialspecifikation

Plåt:.....	0,6 mm glödgad kopparplåt (skivtäckning) och 0,7 mm glödgad kopparplåt (rännplåt)
Falsolja:.....	Abratex falsolja
Underlagspapp:.....	Mataki Haloteen Steel
Lagningsvirke taksvall:.....	kilsågade, bandsågade furubräddor 32 mm
Putslagningar:.....	NHL-kalkbruk 3,5 med 1–2 mm ballast, St Astrer, Målarklak
Målning av trä:.....	Linoljefärg från Ottossons färgmakeri

Foton från antikvarisk slutbesiktning

Foton från den avslutande antikvariska besiktningen den 16 november 2021.

Administrativa uppgifter

Länsstyrelsens dnr:	433-10268-2018
Jönköpings läns museums dnr:	2019-137
Byggherre:	Sävsjö pastorat, Emma Hägerström
Projektledare:	Charlotte Boe Steder och Mikael A Ekholst, Växjö stiftskansli
Generalentreprenör:	Wäxjö Plåt och montage AB
Sidoentreprenör timmerlagningar:	Stangenbergs byggnadsvård AB med hjälp av Eko byggnadsvård Högländet AB
Underentreprenör sanering:	JT Sanering AB
Underentreprenör murning:	Kronobergsmurarna AB
Kontrollant:	Dan Karlsson, Tyréns AB
Antikvarisk medverkan:	Margareta Olsson
Rapportansvarig:	Veronica Olofsson
Rapportgranskning:	Anders Franzén
Län:	Jönköpings län
Kommun:	Sävsjö kommun
Socken:	Hjälmseryds socken
Fastighetsbeteckning:	Sävsjö Boatorp 4:1

Dokumentationsmaterialet förvaras i Jönköpings läns museums arkiv.

Referenser

Arkiv

Antikvarisk-topografiska arkivet, Stockholm (ATA)

Handlingar rörande Hjälmseryds nya kyrka

Jönköpings läns museum (JLM)

Handlingar rörande Hjälmseryds nya kyrka

Tryckta källor och litteratur

Haas, Jonas. Kulturhistorisk karaktärisering och bedömning Hjälmseryds nya kyrka. Jönköpings läns museum, byggnadsvårdsrapport 2006:104.

Bilaga 1- Tyréns byggbeskrivning

Sävsjö Pastorat

Hjälmseryds kyrka-Byte av tak

HANDLING 11.1

BYGGBESKRIVNING

BYGGHANDLING

Datum 2020-08-14

Revideringsdatum 2021-03-01

Revidering Rev A-Bygghandling

Upprättad av Dan Karlsson

UNDERSKRIFT

Tyréns AB

Storgatan 40, 352 31 Växjö
Tel: 010-452 20 00

	Projektnamn	Sävsjö Pastorat Hjälmseryds kyrka – Byte av tak	Sidnr (antal sidor)	1 (3)
	Kapitelrubrik	BYGGBESKRIVNING	Handläggare	D Karlsson
	INNEHÅLLSFÖRTECKNING		Datum	2020-08-14
Status			Rev.datum	2021-03-01
BYGGHANDLING			Rev	A
Kod	Text		Sid	Rev
Innehållsförteckning				
ALLMÄNNA FÖRUTSÄTTNINGAR 1				
0 SAMMANSATTA BYGGDELAR OCH INSTALLATIONSSYSTEM 1				
01 SAMMANSATTA BYGGDELAR 1				
01.S Sammansatta byggdelar i hus1				
B FÖRARBETEN, HJÄLPARBETEN, SANERINGSARBETEN, FLYTTNING, DEMONTERING, RIVNING, RÖJNING M M..... 2				
BE FLYTTNING, DEMONTERING OCH RIVNING2				
BEC DEMONTERING2				
BEC.41 Demontering av hus för återanvändning2				
BED RIVNING.....2				
BEZ.5 Kompletteringsarbeten i samband med ändringar i hus3				
D MARKÖVERBYGGNADER, ANLÄGGNINGSKOMPLETTERINGAR M M 3				
DGB ÅTERSTÄLLNINGSARBETEN I MARK..... 3				
DGB.1 Återställande av väg, plan o d3				
HS KONSTRUKTIONER AV LÄNGDFORMVAROR I HUS 4				
HSD KONSTRUKTIONER AV LÄNGDFORMVAROR AV TRÄ I HUS4				
HSD.1 Konstruktioner av längdformvaror av furu eller gran4				
HSD.13 Taklag, skärmtak och inbrädningar4				
HSD.133 Inbrädningar o d till yttertak4				
HSD.1331 Inbrädningar till råspontat virke till yttertak.....4				
HSD.14 Kompletteringar av längdformvaror av furu eller gran till yttertak.....4				
HSD.143 Rännstommar4				
HSD.1432 Stommar till fotrännor.....4				

	Projektnamn	Sävsjö Pastorat Hjälmseryds kyrka – Byte av tak	Sidnr (antal sidor)	2 (3)
	Kapitelrubrik	BYGGBESKRIVNING	Handläggare	D Karlsson
	INNEHÅLLSFÖRTECKNING		Datum	2020-08-14
Status			Rev.datum	2021-03-01
BYGGHANDLING			Rev	A
Kod	Text		Sid	Rev
J SKIKT AV BYGGPAPP, TÄTSKIKTSMATTA, ASFALT, DUK, PLASTFILM, PLAN PLÅT, ÖVERLÄGGSPLATTOR E D 5				
JS SKIKT AV BYGGPAPP, TÄTSKIKTSMATTA, ASFALT, DUK, PLASTFILM E D I HUS.....5				
JSC VATTENAVLEDANDE UNDERLAG AV BYGGPAPP, DUK, FOLIE E D I HUS5				
JSC.1 Vattenavledande underlag av byggpapp.....5				
JT TAKTÄCKNINGAR OCH VÄGGBEKLÄDNADER SAMT KOMPLETTERINGAR AV PLAN PLÅT FÖR HUS6				
JTE TAKTÄCKNINGAR, VÄGGBEKLÄDNADER, KOMPLETTERINGAR M M AV PLAN KOPPARPLÅT FÖR HUS6				
JTE.1 Taktäckningar och väggbeklädnader av plan plåt7				
JTE.13 Taktäckningar av plan plåt med lutning minst 1:10 (5,7°)7				
JTE.132 Dubbelfalsade taktäckningar av plan plåt7				
JTE.1321 Dubbelfalsade skivtäckningar av plan plåt7				
JTE.2 Kompletteringar av plåt vid taktäckning av plan plåt.....7				
JTE.21 Fotrännor av plan plåt vid taktäckning av plan plåt och lutning minst 1:1,7 (30°).....7				
JTE.211 Fotrännor av plåt vid falsat skivtäckt tak7				
JTE.2113 Fotrännor av plåt med stomme vid falsat skivtäckt tak.....8				
JTE.25 Ståndskivor och hängrännor vid taktäckning av plan plåt9				
JTE.251 Ståndskivor vid taktäckning av plan plåt9				
JTE.2511 Ståndskivor vid falsat skivtäckt tak.....9				
JTE.252 Hängskivor vid taktäckning av plan plåt9				
JTE.2521 Hängskivor vid falsat skivtäckt tak9				
JTE.262 Beslagning av takluckor vid taktäckning av plan plåt9				
JTE.2621 Beslagning av takluckor vid falsat skivtäckt tak9				
JTE.5 Kompletteringar av plåt till yttervägg, mur, innerbjälklag e d9				
JTE.525 Listbeslag, beslag över portomfattning e d9				
JTE.8 Kompletteringar till takavvattning.....9				
JTE.82 Stuprör9				

	Projektnamn	Sävsjö Pastorat Hjälmseryds kyrka – Byte av tak	Sidnr (antal sidor)	3 (3)
	Kapitelrubrik	BYGGBESKRIVNING	Handläggare	D Karlsson
	INNEHÅLLSFÖRTECKNING		Datum	2020-08-14
Status			Rev.datum	2021-03-01
BYGGHANDLING			Rev	A
Kod	Text		Sid	Rev
JTE.821	Utvändiga stuprör		10	
JTE.823	Stuprörsutkastare		10	
JTE.831	Rännutlopp till utvändiga stuprör		10	
K	SKIKT AV SKIVOR.....		11	
KE	SKIKT AV SKIVOR AV TRÄ ELLER TRÄBASERAT MATERIAL		11	
KEG	Skikt av träfiberskivor.....		11	
KEG.1	Skikt av träfiberskivor utomhus		11	
LC	MÅLNING M M		11	
LCS	BYGGPLATSMÅLNING AV HUS		11	
LC.21	Utvändig målning		11	
6	EL- OCH TELESYSTEM.....		12	
YSK.7	Underhållsinstruktioner för hus		13	
YSK.72	Upprättade underhållsinstruktioner för hus		13	

	Projektnamn Sävsjö Pastorat Hjälmteryds kyrka – Byte av tak		Sidnr (antal sidor) 1 (13)
	Rubrik BYGGBESKRIVNING		Handläggare D. Karlsson
			Datum 2020-08-14
			Rev.datum 2021-03-01
Status BYGGHANDLING			Rev.nr A
Kod	Text		Rev
	Denna beskrivning ansluter till AMA 14. ALLMÄNNA FÖRUTSÄTTNINGAR Denna beskrivning avser Anbudsgivaren är skyldig att på platsen inhämta kunskap om befintliga förhållanden så att anbudet blir baserat på dessa. Denna beskrivning ansluter till AMA 14. 0 SAMMANSATTA BYGGDELAR OCH INSTALLATIONSSYSTEM 01 SAMMANSATTA BYGGDELAR 01.S Sammansatta byggdelar i hus <i>KRAVSTÄLLANDE</i> Råd i BBR 28 skall tillämpas.		

	Projektnamn Sävsjö Pastorat Hjälmseryds kyrka – Byte av tak		Sidnr (antal sidor) 2 (13)
	Rubrik BYGGBESKRIVNING		Handläggare D. Karlsson
			Datum 2020-08-14
			Rev.datum 2021-03-01
Status BYGGHANDLING			Rev.nr A
Kod	Text		Rev
B	FÖRARBETEN, HJÄLPARBETEN, SANERINGSARBETEN, FLYTTNING, DEMONTERING, RIVNING, RÖJNING M M		
BE	FLYTTNING, DEMONTERING OCH RIVNING Omfattning av rivning och demontering skall kontrolleras på platsen av anbudsgivaren. Vid rivnings- och demonteringsarbeten skall stor aktsamhet iakttas, så att material som skall bibehållas eller återanvändas ej skadas. Det åligger entreprenören att genom besök på plats mäta upp och se över rivnings- och demonteringsarbetenas omfattning. Underlåtenhet till detta berättigar ej entreprenören till extra ersättning.		
BEC	DEMONTERING Omfattning framgår av ritningar och beskrivningar. Där handlingar anger att material skall demonteras innebär detta att materialet skall återuppsättas. Skador som uppstår vid demontering skall lagas till ursprunglig finish vid återuppsättning.		
BEC.41	Demontering av hus för återanvändning <u>Åskledaranläggning på skeppet</u> Befintlig åskledaranläggning behålls. Nya fästen samt undersökningskopplingar skall bytas.		
BED	RIVNING Takomläggningen omfattar skeppet. Omfattning framgår av ritningar och beskrivningar. Skador som uppstår genom rivningsarbete lagas och återställs till ursprunglig finish. Allt rivet material är entreprenörens egendom och skall källsorteras och avlägsnas, entreprenören bekostar och ombesörjer bortforslingen. <i>Lagning och återställande</i> Lagning och återställande av vägg och takytor som deformerats och skadats skall återställas till lika utförande som omkringliggande yta beträffande uppbyggnad, sammansättning och ytskikt.		

	Projektnamn Sävsjö Pastorat Hjälmseryds kyrka – Byte av tak		Sidnr (antal sidor) 3 (13)
	Rubrik BYGGBESKRIVNING		Handläggare D. Karlsson
			Datum 2020-08-14
			Rev.datum 2021-03-01
Status BYGGHANDLING			Rev.nr A
Kod	Text		Rev
BEZ.5	Kompletteringsarbeten i samband med ändringar i hus Ytskikt som åverkas genom arbetena av entreprenören eller av sidoentreprenör skall av entreprenör återställas i ursprungligt skick. Åverkan orsakad av sidoentreprenör kostnadsregleras direkt med denne. Komplettering skall utföras så att de nya ytorna i alla avseenden blir fullt jämförbara med befintliga angränsande ytor. För befintliga putsytor på väggar gäller att alla skador uppkomna i samband med rivningsarbetena skall ilagas med putskomplettering i struktur och sammansättning lika befintligt. Entreprenören skall i anbud räkna med putslagning med kalkbruk av Saint Asier NHL-kvalitet. Putsade ytor ommålas med hydraulisk kalkfärg i vitaktig kulör. Prov tas fram i samråd med antikvarisk sakkunnig.		
D	MARKÖVERBYGGNADER, ANLÄGGNINGSKOMPLETTERINGAR M M		
DGB	ÅTERSTÄLLNINGSGARBETEN I MARK		
DGB.1	Återställande av väg, plan o d Markbeläggningar, planteringsytor etc. som berörs av arbetena skall återställas lika befintligt intilliggande ytor.		

	Projektnamn Sävsjö Pastorat Hjälmseryds kyrka – Byte av tak		Sidnr (antal sidor) 4 (13)
	Rubrik BYGGBESKRIVNING		Handläggare D. Karlsson
			Datum 2020-08-14
			Rev.datum 2021-03-01
Status BYGGHANDLING			Rev.nr A
Kod	Text		
HS	KONSTRUKTIONER AV LÄNGDFORMVAROR I HUS		
HSD	KONSTRUKTIONER AV LÄNGDFORMVAROR AV TRÄ I HUS		
HSD.1	Konstruktioner av längdformvaror av furu eller gran		
HSD.13	Taklag, skärmtak och inbrädningar		
HSD.133	Inbrädningar o d till yttertak		
HSD.1331	Inbrädningar till råspontat virke till yttertak Eventuellt rötskadad takpanel rives. Ny panel monteras. Dimension anpassas till befintlig tjocklek. I anbud skall utbyte av 100m ² ingå. Ovan råspont monteras 6 mm perforerad masonit. Gäller hela taket.		
HSD.14	Kompletteringar av längdformvaror av furu eller gran till yttertak		
HSD.143	Rännstommar		
HSD.1432	Stommar till fotrännor Stommar till fotrännor utföres enligt A-ritning.		

	Projektnamn Sävsjö Pastorat Hjälmteryds kyrka – Byte av tak		Sidnr (antal sidor) 5 (13)
	Rubrik BYGGBESKRIVNING		Handläggare D. Karlsson
			Datum 2020-08-14
			Rev.datum 2021-03-01
Status BYGGHANDLING			Rev.nr A
Kod	Text		Rev
J	SKIKT AV BYGGPAPP, TÄTSKIKTSMATTA, ASFALT, DUK, PLASTFILM, PLAN PLÅT, ÖVERLÄGGSPLATTOR E D		
JS	SKIKT AV BYGGPAPP, TÄTSKIKTSMATTA, ASFALT, DUK, PLASTFILM E D I HUS		
JSC	VATTENAVLEDANDE UNDERLAG AV BYGGPAPP, DUK, FOLIE E D I HUS		
JSC.1	Vattenavledande underlag av byggpapp Ny underlagspapp monteras. Skall vara YEP 2500, alternativt Matak Haloteen Steel. Spikning av skarvar skall utföras dolt vid ytbeläggning av plåt. Pappskarvar skall vara väl utförda, veck o d större än en normal pappsarv får ej förekomma.		

	Projektnamn Sävsjö Pastorat Hjälmseryds kyrka – Byte av tak		Sidnr (antal sidor) 6 (13)
	Rubrik BYGGBESKRIVNING		Handläggare D. Karlsson
			Datum 2020-08-14
			Rev.datum 2021-03-01
Status BYGGHANDLING			Rev.nr A
Kod	Text		Rev
JT	TAKTÄCKNINGAR OCH VÄGGBEKLÄDNADER SAMT KOMPLETTERINGAR AV PLAN PLÅT FÖR HUS		
JTE	TAKTÄCKNINGAR, VÄGGBEKLÄDNADER, KOMPLETTERINGAR M M AV PLAN KOPPARPLÅT FÖR HUS <i>MATERIAL OCH VARUFÖRESKRIFTER</i> Plåt skall vara av koppar EN Cu-DHP enligt SS-EN 1172. Kvalitetsintyg från tillverkaren skall överlämnas till beställaren innan arbetets påbörjande. <i>Klammer och fästdon</i> <i>Plåtklammer</i> Plåtklammer skall vara utförda av 0,7 mm koppar alternativt 0,5 mm rostfritt stål. Klammer av koppar skall ha dubbelvikt fot. <i>Fästbleck</i> Språngbleck skall vara utförda i 0,7 mm ½ hård kopparplåt. <i>UTFÖRANDEFÖRESKRIFTER</i> Plåtarbetena skall utföras av yrkesutbildad personal med erfarenhet av liknande arbeten. Falser och veck skall tas upp mjukt så att inga brottanvisningar förekommer. Allt falsningsarbeten skall utföras med verktyg anpassade för materialet. Bearbetning med hammare får ej förekomma. Falser skall tillslås så att toleranser för rörelser ej hindras dvs. falsryggen skall vara rund. Falser får ej bottna. Vid kullslagningar får ej blåsor uppstå pga materialöverskott. Kullslagningar skall utföras korta och i lika längd. Ståndfalser ochnockfalser skall utföras raka, så att inga ryggar uppstår. Iskjutsfalser skall tas upp i dubbelfalsmaskin. Iskjutsfalser skall tas upp innan upptagning av ståndfalser. Ståndfalser skall vara väl preparerade. Kanterna skall vara rundade med en radie om minst 5 mm. Samtliga falser skall beläggas med falstättningsmedel. Överflödigt falstättningsmedel skall fortlöpande torkas bort.		

	Projektnamn Sävsjö Pastorat Hjälmseryds kyrka – Byte av tak		Sidnr (antal sidor) 7 (13)
	Rubrik BYGGBESKRIVNING		Handläggare D. Karlsson
			Datum 2020-08-14
			Rev.datum 2021-03-01
Status BYGGHANDLING			Rev.nr A
Kod	Text		Rev
JTE.1	Taktäckningar och väggbeklädnader av plan plåt Taktäckningar skall utföras i skivformat. Tvärskarvar skall utföras förskjutna halvt i halvt. Samtliga falser skall utföras dubbla om ej annat anges. <u>Torntaket</u> I anbud skall kostnad om 200 000 SEK ingå för eventuella reparations/plåtarbeten på torntaket. Entreprenören tillhandahåller korglift eller liknande. Beställaren bekostar besiktningsman och lämnar efter besiktning en åtgärdsrapport som entreprenören skall prissätta.		
JTE.13	Taktäckningar av plan plåt med lutning minst 1:10 (5,7°)		
JTE.132	Dubbelfalsade taktäckningar av plan plåt		
JTE.1321	Dubbelfalsade skivtäckningar av plan plåt Befintliga koppartäckningar och fotrännor rivs i sin helhet. Ny koppartäckning skall utföras i 0,6 mm glödgad kopparplåt. Gäller samtliga takytor		
JTE.2	Kompletteringar av plåt vid taktäckning av plan plåt Kringtäckningar runt kors o dyl skall utföras. Infästningar ses över med nya tätningar.		
JTE.21	Fotrännor av plan plåt vid taktäckning av plan plåt och lutning minst 1:1,7 (30°)		
JTE.211	Fotrännor av plåt vid falsat skivtäckt tak Rännplåt skall utföras med ett största falsavstånd om 550 mm. Iskjuetsfalsar utföres dubbla. Rännplåt, fotplåt och utkastare utföres av 0,7 mm glödgad kopparplåt. Rännutkastare skall dubbelfalsas samman med fotrännkant. Utsida rännkantsstomme utföres av 0,6 mm glödgad kopparplåt.		

	Projektnamn Sävsjö Pastorat Hjälmseryds kyrka – Byte av tak		Sidnr (antal sidor) 8 (13)
	Rubrik BYGGBESKRIVNING		Handläggare D. Karlsson
			Datum 2020-08-14
			Rev.datum 2021-03-01
Status BYGGHANDLING			Rev.nr A
Kod	Text		Rev
JTE.2113	Fotrännor av plåt med stomme vid falsat skivtäckt tak Fotränna utföres enligt A-ritning. Ränna skall anslutas till dubbelfalsad skivtäckning med dubbelfals. Rännkant och rännkantsstommens utsida skall falsas samman med dubbelfals. Utsida rännkantsstomme får utföras med enkel hakfals.		

	Projektnamn Sävsjö Pastorat Hjälmteryds kyrka – Byte av tak		Sidnr (antal sidor) 9 (13)
	Rubrik BYGGBESKRIVNING		Handläggare D. Karlsson
			Datum 2020-08-14
			Rev.datum 2021-03-01
Status BYGGHANDLING			Rev.nr A
Kod	Text		Rev
JTE.25	Ståndskivor och hängrännor vid taktäckning av plan plåt		
JTE.251	Ståndskivor vid taktäckning av plan plåt		
JTE.2511	Ståndskivor vid falsat skivtäckt tak		
	Befintliga ståndskivor rives. Stor aktsamhet skall vidtagas vid rivning så att befintlig puts ej skadas. Ståndskivor skall utföras med tvärskarvar lika taktäckning och indelas halvt i halvt med taktäckningen. Ståndskiva skall dras upp ca 300 mm på vägg (se befintligt). Täcklist ovan ståndskiva utföres av 0,7 mm ½ hård kopparplåt med kontinuerligt fästbleck. Täcklist utföres med putskant med bredd så att putskompletteringen överkragar.		
JTE.252	Hängskivor vid taktäckning av plan plåt		
JTE.2521	Hängskivor vid falsat skivtäckt tak		
	Befintliga hängskivor rives. Hängskivor skall fästas med kontinuerligt fästbleck. Hängskivor utföres med lodrät droppkant.		
JTE.262	Beslagning av takluckor vid taktäckning av plan plåt		
JTE.2621	Beslagning av takluckor vid falsat skivtäckt tak		
	Befintlig taklucka rivs, och hål igenlagas med ny råspont		A
JTE.5	Kompletteringar av plåt till yttervägg, mur, innerbjälklag e d		
JTE.525	Listbeslag, beslag över portomfattning e d		
	Infästning skall vara dold. Popnit lika befintligt får ej förekomma.		
JTE.8	Kompletteringar till takavvattning		
JTE.82	Stuprör		
	Befintliga stuprör inkl. svep rives.		

	Projektnamn Sävsjö Pastorat Hjälmteryds kyrka – Byte av tak		Sidnr (antal sidor) 10 (13)
	Rubrik BYGGBESKRIVNING		Handläggare D. Karlsson
			Datum 2020-08-14
			Rev.datum 2021-03-01
Status BYGGHANDLING			Rev.nr A
Kod	Text		Rev
JTE.821	Utvändiga stuprör Nya stuprör monteras. Dimension lika befintliga. Stuprör utföres med längdskarv som monteras utåt. Vinklar skall vara skarpa och falsade.		
JTE.823	Stuprörsutkastare Stuprörsutkastare skall utföras med skarpa vinklar. Utkastarnas fria ände skall förstärkas med trådinlägg eller motsvarande.		
JTE.831	Rännutlopp till utvändiga stuprör Vattenkupor skall sättas fast till fotrännskant med minst 1mm dubbelvirad tråd av rostfritt stål.		

	Projektnamn	Sävsjö Pastorat Hjälmseryds kyrka – Byte av tak	Sidnr (antal sidor)	11 (13)
	Rubrik	BYGGBESKRIVNING	Handläggare	D. Karlsson
	Status	BYGGHANDLING	Datum	2020-08-14
	Kod	Text	Rev.datum	2021-03-01
			Rev.nr	A
				Rev
K	SKIKT AV SKIVOR			
KE	SKIKT AV SKIVOR AV TRÄ ELLER TRÄBASERAT MATERIAL			
KEG	Skikt av träfiberskivor			
KEG.1	Skikt av träfiberskivor utomhus			
	Perforerade masonitskivor (oljehärdad board) tjocklek 6 mm monteras på befintligt underlagstak (Råspont). Under fotrännsstomme monteras 6 mm oljehärdad board. Bredd 100mm. Monteras på cc 400 mm.			
LC	MÅLNING M M			
LCS	BYGGPLATSMÅLNING AV HUS			
	<i>Målning</i> Angivna färgprodukter är att anse som kvalitetsbestämning. Före arbetets påbörjande skall förteckning i 2 ex på de produkter entreprenören ämnar använda inlämnas till beställaren. Fabrikstillverkad färg skall förvaras i originalförpackning och tillverkarens anvisningar skall följas. Material till underbehandlingar skall anpassas till förekommande underlag och till använt färdigbehandlingsmaterial enligt angivna egenskapskrav. Vid utvändig målning skall alla intilliggande ytor skyddstäckas. All målning skall penselstrykas Målning i direkt solsken eller fuktig väderlek skall undvikas.			
LC.21	Utvändig målning			
	Befintligt kors på skeppet skall ommålas med linoljefärg från Ottosson Färgmakeri AB. Som grundfärg används Rostskyddsgrundfärg höghaltig mönjefärg. <i>Ommålning kors</i> Korset ska rengöras med noggrann uppskrapning av rostskador med hårdmetallskrapa och grundlig borstning av hela ytan samt tvättning för ommålning. Ytor grundas en gång och slutstrykes med två strykningar slutstrykningsfärg. Målning sker på torrt underlag med pensel.			

	Projektnamn		Sidnr (antal sidor)						
	Sävsjö Pastorat		12 (13)						
	Hjälmseryds kyrka – Byte av tak		Handläggare						
			D. Karlsson						
	Rubrik	Datum							
	BYGGBESKRIVNING	2020-08-14							
		Rev.datum							
Status		2021-03-01							
BYGGHANDLING		Rev.nr							
		A							
Kod	Text		Rev						
<i>Ommålning av trägesims</i> Befintlig gesims under hängskivor på gavlarna skall ommålas. Rötskadat trä byts. I anbud skall 10 lpm ingå. Ommålning utförs enligt följande: Trärena ytor grundmålas med linoljefärg förtunnad enligt 35% färg 50% kallpressad linolja 15% terpentin. Mellanstrykning och färdigstrykning utförs två gånger med oförtunnad linoljefärg i tunna skikt. All färg appliceras på torrt underlag med anstrykningspensel och utstryks så att skinnbildning ej uppstår. Oljefärg påföres och arbetas i tunna skikt. Ansamling i hörn och kanter får ej förekomma. <table><tr><td><u>Målningskod</u></td><td><u>Rengöringsgrad</u></td><td><u>Kulör</u></td></tr><tr><td>Kod 977-24810</td><td>Rengöringsgrad 2</td><td>Kulör lika bef</td></tr></table>				<u>Målningskod</u>	<u>Rengöringsgrad</u>	<u>Kulör</u>	Kod 977-24810	Rengöringsgrad 2	Kulör lika bef
<u>Målningskod</u>	<u>Rengöringsgrad</u>	<u>Kulör</u>							
Kod 977-24810	Rengöringsgrad 2	Kulör lika bef							
6 EL- OCH TELESYSTEM <i>Snösmältningsanläggning</i> Snösmältningsanläggning med värmekablar och styrsystem som tar hänsyn till temperatur och fukt installeras i ständrännor och stuprör. Entreprenören skall innan start presentera förslag på installation och placering av styrutrustning.									

	Projektname Sävsjö Pastorat Hjälmseryds kyrka – Byte av tak		Sidnr (antal sidor) 13 (13)
	Rubrik BYGGBESKRIVNING	Handläggare D. Karlsson	
		Datum 2020-08-14	
		Rev.datum 2021-03-01	
Status BYGGHANDLING			Rev.nr A
Kod	Text		Rev

YSK.7

Underhållsinstruktioner för hus

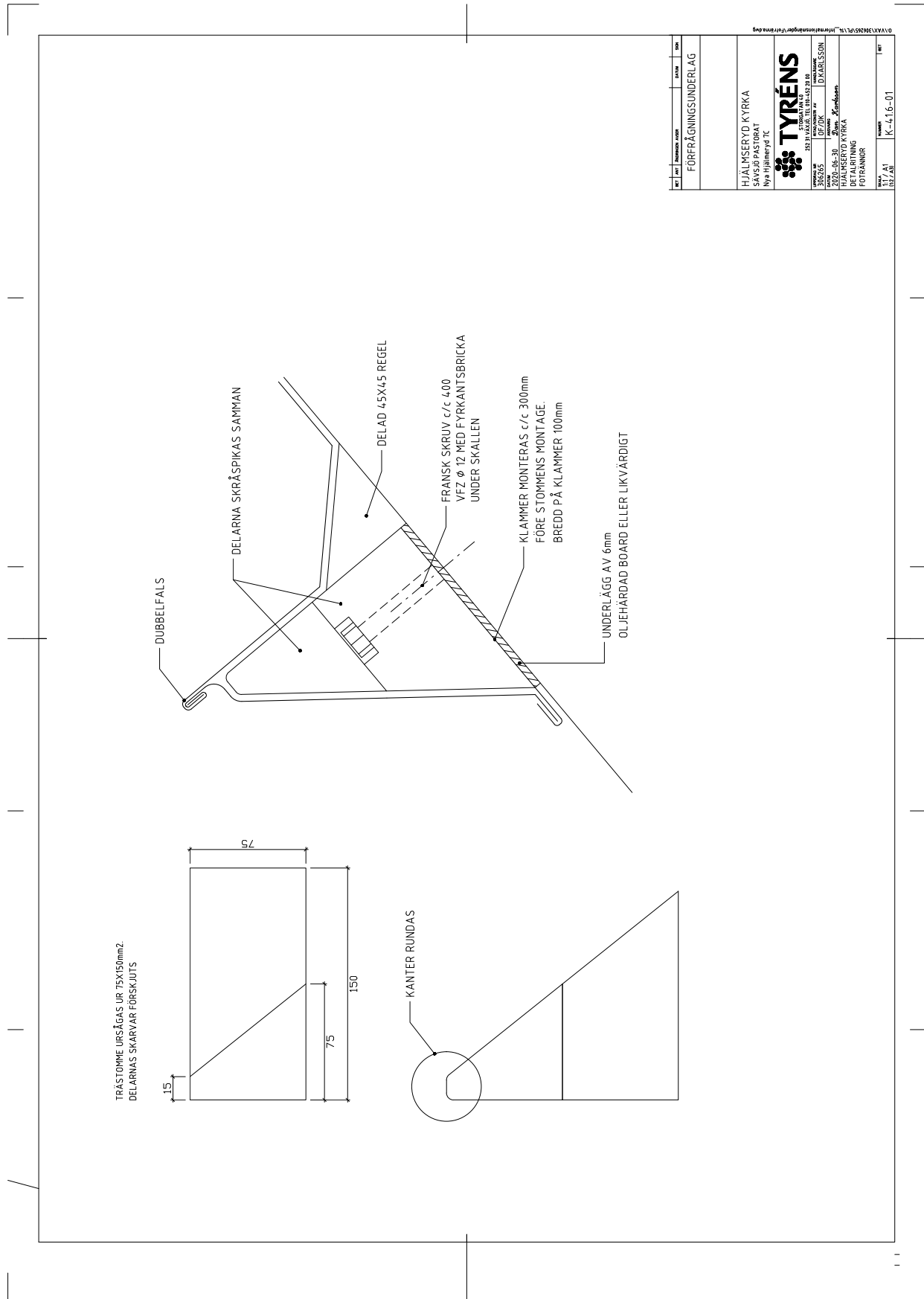
YSK.72

Upprättade underhållsinstruktioner för hus

Entreprenören skall upprätta underhållsinstruktioner i 2 omgångar.

Underhållsinstruktioner enligt AFC.242 i administrativa föreskrifter skall överlämnas.

Bilaga 2- Ritning av ständrännan

Björkö kyrka är en välbevarad nyklassicistisk kyrka uppförd mellan åren 1843 och 1845. Våren 2021 utfördes en invändig ombyggnation av kyrkan. Utrymmet under läktaren omdisponerades för att kunna nyttjas för kaffeservering och barnverksamhet. Två bänkrader inom respektive kvarter togs bort för att frigöra yta. Utrymmet möblerades med ett löst möblemanget och ett skåp för barnens liturgi. I ett tidigare andaktsrum söder om vapenhuset anordnades en tillgänglighetsanpassad toalett.

